

4. Захарченко В.И. Кластерная форма территориально-производственной организации / В.И. Захарченко, В.Н. Осипов // Экономические кластеры как новая форма организации производства в регионе. - Одесса: Фаворит - Печатный дом, 2010. – Ч.1. – 122 с.
5. Менеджмент регіонального розвитку: монографія / За ред. О.В. Васильєва, К.А. Фісуна // Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. – Х.: ХНАМГ, 2010. – 375 с.
6. Портер М. Международная конкуренция / М. Портер – М.: Международные отношения, 1993. – 896 с.
7. Фінагіна О.В. Ринкова трансформація в регіоні: особливості розвитку та діагностування: монографія / О.В. Фінагіна // НАН України, Ін-т економіко-прав. досліджень. – Донецьк: ТОВ «Юго-Восток, Лтд», 2005. – 228 с.
8. Mintzberg H. Strategy in Three Models / H. Mintzberg // California Management Review. 1984. – P.236-242.

КЛАСТЕРНА ПОЛІТИКА ТА ЇЇ РОЛЬ В ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ РЕГІОНУ

*Бондаренко Г.В., асистент кафедри «Державних та місцевих фінансів»,
Академія муніципального управління, м. Київ, Україна*

Економічна безпека регіону є важливим фактором розвитку економіки в сучасних умовах. Економічна безпека кожного регіону України забезпечує сталий безперервний економічний розвиток національної економіки в цілому. Світовий досвід показує, що кластерна політика є важливим фактором підвищення конкурентоспроможності регіону, шляхом підвищення прибутковості, тим самим збільшенням податкових надходжень до бюджетів, збільшенням робочих місць, високим рівнем інноваційності та інформатизації, підвищенням експорту, залучення інвестицій та великою підтримкою малого бізнесу, тому досить актуальним питанням на сьогодні є дослідження можливості впливу кластерної політики на економічну безпеку регіону.

Економічна безпека регіону – це здатність регіональної економіки функціонувати в режимі розширеного відтворення, тобто стійкого економічного зростання, максимально забезпечувати прийнятні умови життя та розвитку особистості для більшості населення. Економічна безпека на регіональному рівні – це також спроможність економіки протистояти дестабілізуючій дії внутрішніх і зовнішніх соціально-економічних чинників, а також не створювати загрози для інших елементів регіону та зовнішнього середовища. Економічна безпека регіону – це діапазон рівнів економічних і соціальних показників, у межах яких регіон протягом довготривалого періоду розвивається стійко [1].

На стан економічної безпеки регіону впливають багато факторів із різнополярним вектором дії, тобто вони перешкоджають або сприяють забезпеченню

безпеки. Проте неправильне або несвоєчасне регулювання дії чинників безпеки може викликати зміну їх станів, внаслідок чого вони набувають дестабілізуючу властивість із високим ступенем невизначеності, що розглядається як загроза економічної безпеки. Отже, необхідність управління економічною безпекою обумовлена потребою недопущення переростання чинників у загрозу безпеки, запобігання кризовим ситуаціям, гарантія стабільного рівня об'єкту безпеки, мінімізації можливих економічних збитків. Забезпечення економічної безпеки повинно передбачати: класифікацію дестабілізуючих чинників безпеки і контроль над ними; ідентифікацію загрози внаслідок втрати контролю над чинником; розробка та виконання заходів щодо подолання загроз [2].

«Кластери – істинне дитя глобалізації, підвищення ролі регіонів, створюють основу для притоку іноземних інвестицій, навчання широкого кола підприємців й міцного розвитку малого й середнього підприємництва, підвищення гнучкості та мобільності компаній, створення широкого спектру мережевих структур. Кластери одночасно виступають і як форми, в рамках яких ведеться діалог між діловими, урядовими, науковими колами про шляхи розвитку конкурентних переваг в межах міста, провінції, штату, країни й навіть на наднаціональному рівні» [3].

Впровадження кластерної політики може стати важливим кроком для підвищення економічної безпеки регіонів, здійснюючі вплив на ключові складові економічної безпеки: виробнича (шляхом підвищення виробничих потужностей та створення регіонально концентрованих кластерів), фінансова (підвищення прибутковості та фінансової стійкості в регіоні), науково-технічна (поширення інновацій та НТП), реструктуризація регіонального ринку праці (створення нових робочих місць, підвищення кваліфікації працівників).

Кластерна політика на практиці реалізується у розробці кластерної стратегії. За допомогою кластерної стратегії розробляються рішення (пріоритети) в області організації кластерів та мережевої співпраці, що визначають конкретні заходи для досягнення цілей кластерної політики. Кластерна стратегія є складовою частиною стратегії конкурентоспроможності об'єкта за рівнями управління. На мікрорівні кластерна стратегія являє собою стратегію участі підприємства в кластері, на регіональному рівні – регіональна кластерна стратегія, на макрорівні – національна кластерна стратегія.

Переваги кластерної стратегії економічного зростання та підвищення економічної безпеки національної економіки зумовлюють необхідність розробки нових методів формування кластерної політики в Україні вже з урахуванням особливостей національної економіки, проте досвід інших країн свідчить про відсутність єдиних уніфікованих механізмів створення і розвитку кластерів. Тому для реалізації модернізації економіки на базі кластерних принципів необхідна розробка обґрунтованої кластерної політики, яка включатиме детальний державний механізм формування та підтримки кластерів стосовно країни [4].

Таким чином, подальше впровадження кластерних ініціатив в Україні сприятиме підвищенню не лише конкурентоспроможності, а і економічній безпеці

регіонів. Тому досить важливо проводити адекватну модернізацію в економіці регіону, забезпечувати державну підтримку створення та функціонування кластерів, важливим елементом повинно стати моделювання раціонального складу учасників, а також інвестиційних та інноваційно-виробничих взаємодій у складі кластера.

Список літератури:

1. Найденов Н.Д. Основные понятия менеджмента: глоссарий / Н.Д. Найденов // [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://vocable.ru/dictionary/916/word/yekonomicheskaja-bezopasnost-regiona>.
2. Криленко В.І. Економічна безпека регіону як складова забезпечення національної економічної безпеки / В.І. Криленко // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=1779>.
3. Соколенко С.І. Кластерний підхід як технологія управління регіональним економічним розвитком / С.І.Соколенко // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ucluster.org/blog/2012/06/klasternijj-pidkhid-yak-tekhnologiya-upravlinnya-regionalnim-ekonomichnim-rozvitkom/>
4. Ульяновченко О.Ю. Методологічні засади формування кластерної політики в умовах глобалізації / О.Ю. Ульяновченко // Державне будівництво – 2010. – № 2. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbu.gov.ua/e-journals/DeBu/2010-2/index.html>.

КАДРОВИЙ ПОТЕНЦІАЛ ЯК ЗАПОРУКА УСПІШНОЇ МОДЕРНІЗАЦІЇ РЕГІОНУ

*Гедз М.Й., к.е.н., професор кафедри обліку і аудиту,
Черкаський інститут банківської справи Університету банківської справи
Національного банку України, м. Черкаси, Україна*

Останніми роками значення кадрової складової при оцінюванні модернізаційного потенціалу економіки регіону посилюється у зв'язку з тим, що в державних програмних документах, де основна увага приділяється кількісним і якісним характеристикам трудових ресурсів. Інакше кажучи, досягнення однієї з основних цілей модернізації економіки – нарощування ресурсів – ґрунтується переважно на підвищенні ефективності використання кадрового потенціалу.

Авторська позиція, пов'язана з розглядом систем заходів щодо нарощування кадрового потенціалу полягає в тому, що сприяти цьому процесу повинні сторони, в першу чергу, зацікавлені в збільшенні трудових ресурсів. При цьому передбачається реалізація системи заходів у тривимірному просторі:

- з боку регіональних органів влади;
- з боку організацій системи освіти;
- з боку господарюючих суб'єктів регіону (потенційних роботодавців) [1].